भाग ५

नेपाल सरकार

वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले वन नियमावली, २०५१ को नियम ६८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सोही नियमावलीको अनुसूचीमा देहाय बमोजिम हेरफेर गरेको छ ।

(१) अनुसूची-२ को सट्टा यसैसाथ संलग्न भए बमोजिमको अनुसूची-२ राखिएको छ ।

(२) अनुसूची- ६ को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छः-

"क.सं.	(ख) खनिजजन्य वन पैदावार	एकाइ	मूल्य दर रु.
१.	ग्रावेल	प्रति क्यू. फिट	३।-
२.	चुनढुङ्गा	प्रति क्यू. फिट	३।-
३.	छाप्नेढुङ्गा	प्रति वर्ग फिट	३।-
४.	वालुवा	प्रति क्यू. फिट	१।५०
५.	साधारण ढुङ्गा	प्रति क्यू. फिट	१।५०
६.	स्लेट	प्रति वर्ग फिट	३।००
७.	गोल / पत्थर कोइला	प्रति किलोग्राम	१५।-
८.	मिट्टी कोइला	प्रति किलोग्राम	२।-"

द्रष्टव्य: (१) प्रचलित कानून बमोजिम अन्य सरकारी निकायमा एक पटक राजस्व तिरिसकेको भए सोको लागि दोहोरो राजस्व लिइने छैन ।

(२) विदेश निकासीको लागि माथि उल्लिखित दस्तु को तेब्बर दस्तुर लाग्नेछ ।"

(३) अनुसूची- ७ को,-

(क) खण्ड (क) को उपखण्ड (५) को क्रमसंख्या (१), (२), (३), (४) र (५) झिकिएका छन् ।

(ख) खण्ड (ख) झिकिएको छ ।

(ग) खण्ड (ग) मा रहेका "अनुसूची- ५" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "अनुसूची -२" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

अनुसूची-२

(नियम ९, १०, १८, २५, ४६, ४८, र ५३ सँग सम्बन्धित)

काठ दाउराको मूल्य दर

(क) गोलिया काठ :

क्र.सं.	काठको प्रजाति	स्तर (ग्रेड)	प्रति क्यू.फिट मूल्य दर रु.
१	सतिसाल	–	१५००।-
२	साल	ए	८००।-
		बी	५००।-
		सी	३००।-
३	जंगली सिसौ	ए	१०००।-
		बी	८००।-
		सी	५००।-
४	ओखर, चाँप, सागवान र दार	–	५००।-
५	विजय साल	–	३००।-
६	सन्दन र पाजन	–	३००।-
७	सिसौ (वृक्षारोपण)	४ फिट र सो भन्दा बढी गोलाइ भएको	४००।-
		४ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको	२००।-
८	अस्ना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरिस र गम्हारी	ए	३००।-
		बी	२००।-
९	देवदार	–	१५० ।-
१०	खोटे सल्लो	ए	२००।-
		बी	१५० ।-
११	सिमल	–	१२५ ।-
१२	हर्रो, बर्रो, फल्दु, चिलाउने र सौर	–	२००।-
१३	भुडकुल, गुटेल, पपलर, उत्तिस, टिकुल, कटुस, मसला, आँप, अन्य सल्लो, फर र स्प्रुस	–	१०० ।-
१४	बाँझी र बोटधर्गेरो	–	८०।-
१५	खयर (आयतन निकाल्दा लम्वाइलाई पनि अन्तिम इन्चसम्म नाप्ने)	–	६००।-
			२०।- प्रति किलोग्राम
१६	श्वेत चन्दन	–	८००।- प्रति किलोग्राम
१७	अन्य (माथि उल्लेख भएदेखि बाहेक)	–	७५।–प्रति क्यू. फिट

(ख) जरा र ठुटा :

क्र.सं.	प्रजाति	मूल्य दर रु.
१.	खयर	२५।- प्रति किलोग्राम
२.	साल	७५।- प्रति ठुटा
३.	अन्य	४०।- प्रति ठुटा

(ग) बल्लाबल्ली :

क्र.सं.	प्रजाति	स्तर (ग्रेड)	प्रति क्यू. फिट मूल्य दर रु.
१.	साल	ए	१५० ।-
		बी	१०० ।-
२	अस्ना, कर्मा र जामुन	ए	७५।-
		बी	५०।-
३.	मसला	ए	५०।-
		बी	२५।-
४.	अन्य	ए	२५।-
		बी	१५ ।-

(घ) दाउरा :

क्र.सं	प्रयोजन	प्रजाति	मूल्य दर रु.
१.	व्यापारिक	(क) साल	८,०००।- प्रति चट्टा
			१।०० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) सिसौ र टिक	१२,००० ।- प्रति चट्टा
			१।५० प्रति किलोग्राम
		ग) अन्य	४,०००।- प्रति चट्टा
			०।५० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
२.	दाह संस्कार	(क) साल	२,०००।- प्रति चट्टा
			०।२५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) अन्य	१,००० ।- प्रति चट्टा
			०।१५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
३.	घरकाज	(क) साल	४,०००।- प्रति चट्टा
			०।५० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) अन्य	२,०००।- प्रति चट्टा
			०।२५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)

द्रष्टव्य :

(१) कृषि औजार (हलो, जुवा, हेगा, हरिस) र दैवी प्रकोपमा परेका परिवारलाई दिइने काठमा माथि उल्लिखित मूल्यको १० प्रतिशत मात्र मूल्य लिइनेछ ।

(२) खडा रुख र ठुटाबाट काठ दाउरा मूल्यांकन गर्दा स्तर निर्धारण भएको प्रजातिको काठको हकमा “बी” स्तरको मूल्य, स्तर निर्धारण नभएको प्रजातिको काठको हकमा माथि उल्लेख भए बमोजिमको मूल्य र दाउराको हकमा व्यापारिक प्रयोजनको लागि निर्धारित मूल्यको आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

(३) प्राकृतिक रुपमा आएको सिसौलाई जंगली सिसौ मानिनेछ र जंगली वा वृक्षारोपणको सिसौ नछुटिने अवस्था परेमा जंगली सिसौको लागि निर्धारित मूल्यको आधारमा मूल्यांकन र बिगो कायम गरिनेछ ।

(४) गोलिया काठ र बल्लाबल्लीको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि स्तर (ग्रेड) निर्धारण गर्दा देहाय बमोजिमको मापदण्डको आधारमा गरिनेछ :-

(क) गोलिया काठ : दोषको मात्रा घटी वढी भई उत्पादन हुन सक्ने परिमाणमा फरक पर्ने देखिएमा उत्पादन हुन सक्ने चिरान प्रतिशतलाई आधार मानी ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ। उदाहरणको लागि ७ फिट लम्वाइ र ६ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा वढी भई ६५ प्रतिशत भन्दा घटी चिरान काठ उत्पादन हुने भएमा "बी" ग्रेड कायम गर्न सकिनेछ । ५ फिट लम्वाइ र ५ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा कम भई ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने भए "ए" ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ । काठको गोलाइ र चिरान प्रतिशत नै ग्रेडिङको मूल आधार हुनेछ ।

(१) साल :

(क) "ए" ग्रेडः लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेडः लम्बाइ ४ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ४ फिटदेखि ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गाँठो भएको/बोक्रा भित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ग) "सी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिट भन्दा बढी, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको/ रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(२) अस्ना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरिस र गम्हारी :

(क) "ए" ग्रेडः लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेडः लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखि ७ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए २ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/ रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(३) जंगली सिसौ :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ख) "बी" ग्रेडः लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिटदेखि ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गाँठो भएको/ बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ग) "सी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखि ६ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/ रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(४) <u>खोटे सल्ला</u> :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा कम, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा

लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएकों, मक्किएको/ सडेको/रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) <u>बल्लाबल्ली</u> :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २ फिट देखि २ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको र फाटेको ।

(ख) "बी" ग्रेड : लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ १ फिट ४ इन्च देखि १ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको, फाटेको, बाङ्गो टिङ्गो भएको ।

<u>स्पष्टीकरण</u> : यस अनुसूचीको प्रयोजनको लागि "बल्लाबल्ली" भन्नाले फेदमा ३ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको र ६ फिट भन्दा बढी लम्बाइ भएको गोलिया काठ जनाउँछ ।

(५) गोलिया तथा चिरान काठ र दाउराको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मापन गर्दा देहाव बमोजिम गर्नु पर्नेछः-

(क) <u>गोलिया काठ</u> :

(अ) <u>लम्बाइ</u> :

(१) लम्बाइ मापन गर्दा फेददेखि टुप्पो पट्टि घट्दै गएको गोलियाको लागि गोलियाको बीच भागमा बोक्रा मुनि गोलाइ मापन गर्नु पर्नेछ ।